

Årets första stadsvandring med temat gatunamn och platser i Skara

Enligt tradition inleddes sommarens första stadsvandring på Prubbatorget. När kyrkklockorna hade tystnat öppnade Tommy Kroon kvällen och hälsade de drygt 100 deltagarna välkomna.

Stadsvandringarna startades år 2015 på initiativ av Uno Bohman, som lade grunden för denna uppskattade verksamhet. Efter en tid togs ansvaret över av Barbro Olofsson, som vidareutvecklade vandringarna och bidrog till att göra dem till en återkommande och populär del av stadens kulturliv. Under de 26 år som vandringarna har pågått har det vid varje tillfälle presenterats nya och varierande teman. Detta trots att vandringarna huvudsakligen har ägt rum i stadens centrala delar, vilket visar på den rika historien och de många berättelser som finns att lyfta fram.

Sedan några år tillbaka anlitar Skara Gille tre guider som på ett levande och engagerande sätt förmedlar stadens historia till deltagarna. Dessa guider är Allan Ahlman, Johan Hjertén och Sven-Olof Ask. Var och en av dem besitter unika kunskaper och har sina egna sätt att berätta, vilket bidrar till att göra varje vandring både intressant och lärorik. Deras förmåga att levandegöra historiska händelser och personer gör det både spännande och givande att lyssna, och ger deltagarna en djupare förståelse för stadens utveckling genom tiderna.

Kvällens guide var Allan Ahlman och temat var Skaras gatunamn – ett ämne som, enligt honom själv växte ju mer han fördjupade sig i stadens gator och han insåg att han behövde begränsa sig.

Allan inledde med att tala om gator, gatunät och platser. Enligt noteringar från 1948 av Sandberg finns det ingen annan stad i Västergötland med en lika intressant stadsplan. Före 1880-talet fick gatorna oftast sina namn spontant, men numera fattas officiella beslut för att undvika missförstånd kring gatunamnen.

Första anhalten under vandringen var Prubbatorget. Här låg tidigare “Prubban”, en arrestlokal för stökiga elever. Vid Skoltorget har det funnits skolbyggnader ända sedan 1200-talet. Torget har haft flera olika namn genom tiderna, såsom Vedtorget, Smörtorget och Grönsakstorget, beroende på vilken verksamhet som bedrivits där.

Krabbelund fick sitt namn efter “krabborna”, det vill säga lärarna vid läroverket, som brukade promenera där.

Bommagatan hette tidigare Brunsbogatan, gatan ledde då till biskopssätet i Brunsbo. I cirka 400 år bar den detta namn innan det ändrades. Namnet Bommagatan kan möjligen syfta på en tull eller en grind i närheten, kanske ner mot Tullportagatan.

Trädgårdsgatan fick sitt namn 1888 och ledde ner till Stadsträdgården som låg på andra sidan ån Drysan.

Biblioteksgatan hette tidigare Norra Kyrkogatan. Eftersom det funnits flera bibliotek i området blev det nuvarande namnet ett naturligt val.

Veterinärgatan var tidigare huvudleden mellan staden och Franciskanerklostret, där dagens Veterinärmuseum (Brogården) ligger. Brogården kallades även "Stocken" eftersom övergången dit inte var bredare än en stock. Före 1901 hette gatan Brogårdsgatan.

Malmgatan är enligt Allan, en särskilt intressant gata. Tillsammans med Västra Kungshusgatan, där idag Nockes Café ligger utgjorde den en så kallad stråkväg som ledde mot Lidköping och vidare mot Norge. En teori om varför domkyrkan uppfördes i Skara i stället för i Husaby är just att denna viktiga väg passerade här, liksom tre vadställen med heliga källor.

Vandringen fortsatte mot domkyrkan, där var vinden mycket kraftig så det gällde att söka sig utmed domkyrkans ytterväggar. Under en vindpust blåste en keps av en av deltagarna, men den fångades snabbt upp igen.

Alandersgatan har en brokig historia. Ursprungligen var det en smal väg mellan domkyrkan och tidigare kyrkogården som låg vid nuvarande ruinen efter Sankt Nikolai kyrka. Senare fick gatan sitt namn efter P.G. Alander, som bland annat var lektor i historia vid Skara gymnasium från 1840 och rektor vid det högre elementarläroverket 1857–1868 samt 1871–1872.

Den lilla tvärgatan som i dag heter Jesper Svedbergs gränd hade tidigare namnet Gröna gatan.

Gatan framför domkyrkan hette tidigare Västra Kyrkogatan, men 1901 ändrades namnet och gatan blev en förlängning av Järnvägsgatan. Denna sträckte sig från järnvägsstationen och upp mot domkyrkan och var en gång stadens paradgata, kantad av stadshotell, banker och andra pampiga fastigheter.

Södra Kyrkogatan, som löper framför nuvarande stadshuset, är idag den enda gatan i Skara som fortfarande bär namnet Kyrkogatan. Norra Kyrkogatan och Västra Kyrkogatan har bytt namn.

Den sista gatan som nämndes under kvällen var Skolgatan. Det är den enda gata i Skara som har behållit sitt ursprungliga namn. Den anlades för att leda in varutransporter österifrån. Efter stadsbranden 1719 passade man på att rätta upp flera av stadens gator, och Skolgatan blev en av de rakaste och vackraste.

Efter vandringen återvände deltagarna till Båtsmanshusets gård, där kaffe och smörgåsar serverades. På den skyddade innergården märktes vinden inte av, och där behövde ingen hålla i hattarna. Lotteringar gick runt bland borden och sex vinster per ring lottades ut. Generösa näringsidkare i Skara hade sponsrat lotteriet.

Kvällen avslutades av Tommy Kroon, som informerade om kommande aktiviteter. Nästa stadsvandring äger rum den 6 juli, då Allan Ahlman återkommer för att berätta om de olika arkitekturstilarna i Skara.

Text Lena Brodin

Foto Freddie Wendin